

Ömer KIZIL^a
Kenan Çağrı TÜMER^bFirat Üniversitesi,
Veteriner Fakültesi,
İç Hastalıkları Anabilim Dalı,
Elazığ, TÜRKİYE^a ORCID: 0000-0003-0738-5065^b ORCID: 0000-0002-2861-0236

Bir Danada Fibrinli Hemorajik Sekokolitis Olgusu

Bu olgu, Fırat Üniversitesi Veteriner Fakültesi İç Hastalıkları Kliniğine iştahsızlık, sancı ve timpani şikayetleriyle getirilen, 3 aylık Simental melezi bir danada saptanmıştır. Klinik muayenede bağırsaklarda patolojik bir vaziyet değişikliğinden şüphelenilmiş, ultrasonografik inceleme sonucunda da sağ karın bölgesinde çapı 10 cm kadar olan genişlemiş bağırsak kısmı tespit edilmiştir. Teşhisi doğrulamak ve tedavisi amacıyla deneysel laparotomiye karar verilmiş ancak buzağının genel durumu hızla bozularak zorunlu olarak kestirilmiştir. Bu vaka bildiriminde fibrinli hemorajik sekokolitise ait klinik, hematolojik ve ultrasonografik bulgular sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Dana, hemorajik sekokolitis, ultrasonografi

A Fibrinous Haemorrhagic Secocolitis Case in a Calf

The case was diagnosed in a 3 years old Simmental cattle that were brought to the Internal Medicine Clinic, University of Firat, Faculty of Veterinary Medicine with anorexia, colic and tympany complaints. Clinical examination revealed a pathological change in the intestine, ultrasonographic examination revealed enlarged intestine with a diameter of about 10 cm in the right abdominal region. Experimental laparotomy was decided for diagnosis and treatment in the cattle but general condition rapidly deteriorated and emergency slaughter had to be practised. In this case report, clinical, hematological and ultrasonographic findings of a fibrinous hemorrhagic secocolitis are presented.

Key Words: Calf, haemorrhagic secocolitis, ultrasonography

Giriş

Obstuktif mide bağırsak problemi şekillenen çoğu buzağıda klinik olarak abdominal gerginlik, şiddetli sancı belirtileri ve iştahsızlık gibi belirtiler saptanabilir. Sancının belirtisi olarak karnı tekmeleme, sık sık yatıp kalkma, yuvarlanma, diş gıcırdatma ve abdominal palpasyonda inleme gibi belirtiler gözlenebilir (1, 2). Özellikle 1 haftalıktan küçük olan buzağılarda bu durumun muhtemel nedeni intestinal aplasi olup tedavide mutlak cerrahi işlem gereklidir. Klinik belirtilerin kısa sürede ortaya çıkması ve hızla şiddetlenmesi ciddi sorunlara işaretken (3), daha uzun sürede gelişen ve semptomların çok belirgin olmadığı olaylar ya medikal olarak çözülebilecek ya da strangulasyonun şekillenmediği olaylar olarak kabul edilmektedir (2, 3). Buzağılarda abdominal gerginlik ve sancıya neden olan ancak enfeksiyöz nitelikte olmayan gastrointestinal hastalıklar arasında gastrointestinal timpani, atresia coli ve torsiyon gibi durumlara rastlanılmaktadır (2, 4). Gerçekte ise bağırsaklardaki patolojik vaziyet değişiklikleri sığırlarda atlardaki kadar sık gözlenmemekle beraber, teşhis ve tedavilerin zamanında yapılmaması durumunda önemli ekonomik kayıplara neden olmaktadır (5). Bu değişiklikler arasında sekumun dilatasyonu, torsiyonu ve dislokasyonu (6), intestinal volvulus, strangulasyon ve inkarserasyonlar, mezenteriyal sorunlar (7, 8) yer almaktadır.

Bu bildirimde, bir danada saptanan fibrinli hemorajik sekokolitise ait klinik, hematolojik ve ultrasonografik bulgular sunulmuştur.

Olgu Sunumu

Olgu, Fırat Üniversitesi Veteriner Fakültesi Hayvan Hastanesi İç Hastalıkları Kliniğine aniden başlayan şiddetli sancı şikayetiyle getirilen, 3 aylık Simental melezi bir danada saptanmıştır.

Daha önceden herhangi bir hastalık geçirmediği ifade edilen danaya getirilmeden önce herhangi bir tedavi de uygulanmamıştır. Hastaya yapılan ilk fiziksel muayenede, kalp frekansının 200 /dk, solunum frekansının 60 /dk ve vücut sıcaklığının 35.4 °C olduğu belirlenmiştir. Sağ karın bölgesinin muayenesinde gerginlik saptanmış ve yapılan muayede bölgede çalkantı sesi duyulmuştur. Bölgesel sorunun ne olduğunun anlaşılması adına sağ karın duvarı ultrasonografik olarak incelenmiş ve inceleme sonucunda çapı yaklaşık 10 cm olan (10.25 cm x 8.42 cm) bir bağırsak genişlemesine rastlanılmıştır (Şekil 1). Olguda dışkı muayeneleri de yapılmış ancak herhangi bir paraziter etkene rastlanılmamıştır. Ayrıca bağırsaklarda kanamalı lezyonlara neden olabilen sindirim sisteminin çeşitli viral hastalıklarına ait klinik bulgularada bu olguda rastlanılmamıştır.

Geliş Tarihi : 06.02.2018
Kabul Tarihi : 07.03.2018

Yazışma Adresi Correspondence

Ömer KIZIL
Fırat Üniversitesi,
Veteriner Fakültesi,
İç Hastalıkları Anabilim Dalı,
Elazığ – TÜRKİYE

omerkizil@yahoo.com

Tekniğine uygun olarak kan örneği alınmış ve bu incelemede, kanda pH: 6.85, HCO_3^- : 9.5 mmol/L, $p\text{CO}_2$: 56.9 mmHg, $p\text{O}_2$: 32 mmHg olarak belirlenmiştir. Hematokrit değer %46, hemoglobin: 14.9 g/dL, Na^+ : 152 mmol/L, K^+ : 7.76 mmol/L, Ca^{+2} : 1.26 mmol/L ve Cl^- : 103 mmol/L olarak saptanmıştır. Ayrıca total protein düzeyi 8.4 gr/dL ve fibrinojen düzeyi 600 mg/dL olarak ölçülmüştür. Kan gazı analizleri ALB 80 Flex Radiometer cihazı, total protein ve fibrinojen düzeyleri ise Atago marka refraktometre kullanılarak belirlenmiştir.

Bu bulgulardan metabolik asidoz geliştirdiği anlaşılan danaya 4 litre %0.9 NaCl ile beraber yaklaşık 400 ml %8.4'lük bikarbonat solüsyonu, ayrıca sancıyı hafifletmek adına metamizol ve parafin likit uygulanmıştır. İlk müdahale sonrasında yeniden kan gazlarının ölçümü yapılmış ve pH: 7.16, HCO_3^- : 11.8 mmol/L, $p\text{CO}_2$: 34.3 mmHg, $p\text{O}_2$: 50 mmHg, hematokrit değer % 32, hemoglobin: 10.4 g/dL, Na^+ : 155 mmol/L, K^+ : 6.46 mmol/L, Ca^{+2} : 1.02 mmol/L ve Cl^- : 107 mmol/L olarak ölçülmüştür.

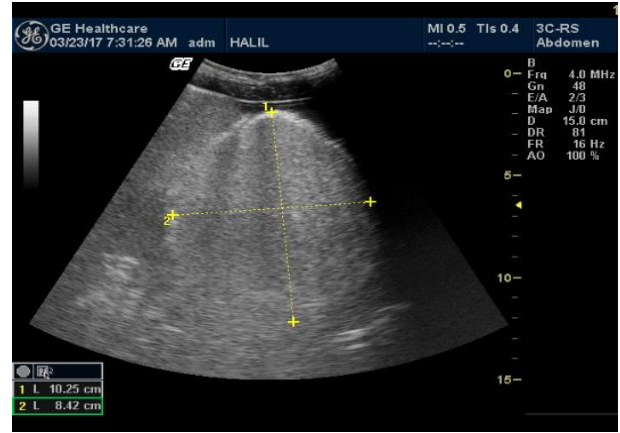
Klinikte uygulanan ilk tedaviye olumlu yanıt alınamaması sonucunda hem teşhisi kesinleştirmek hem de tedavi planlaması yapmak için deneysel laparotomiye karar verilmiş, ancak dananın durumu kötüleştiği için zorunlu olarak kestirilmiştir. Kesim sonrası incelemede karın boşluğunda yaklaşık 2 litre kadar fibrinli bir sıvının olduğu, özellikle kolonda gazlı şişkinliğin olduğu (Şekil 2) ve sekumda gazlı gerginlik yanında hemorajilerin olduğu gözlenmiştir (Şekil 3). Bağırsak kısımları dikkatlice incelenmesine rağmen herhangi bir patolojik vaziyet değişikliği bulgusuna rastlanılmamıştır.

Tartışma

Öncelikle olguda şiddetli sancı semptomlarının aniden gelişmesi ve hayvanda daha önceden herhangi bir hastalık bulgusunun olmaması bağırsaklarla ilgili bir patolojik vaziyet değişikliğinin gelişmiş olabileceğini düşündürmüştür. İlk fiziksel muayene bulguları da bu düşüncüyü destekler nitelikte olmuştur. Hayvanda yapılan hematolojik incelemelerde bir metabolik asidozis durumunun geliştiği anlaşılmıştır. Bu duruma karın bölgesinin gergin olması sonucu diyaframaya yapılan basınç sonucu gelişen solunum yetersizliğinin neden olabileceği düşünülmüştür. Gelişen dehidrasyonu ve metabolik asidozu düzeltmek, ayrıca gaz oluşumunu bertaraf etmek adına yapılan ilk tedaviden etkili yanıt alınamamış, sadece metabolik asidoz durumu hafif rahatlatılmıştır. Aniden başlayan ve hızla kötüleşen semptomların ciddi durumların belirtisi olabileceği düşüncesinden, ayrıca ilk anda uygulanan medikal tedavinin etkisiz kalmasından dolayı deneysel laparotomiye karar verilmiş ancak hayvanın genel durumunun hızla kötüleşmesi nedeniyle vaka zorunlu olarak kestirilmiştir.

Siğirilerde özellikle genç hayvanlarda hemorajik bowel sendrom (nekrotik enteritis) olarak bilinen ve genellikle de akut/perakut seyirli olan olaylar bazı clostridium türleri (tip A) ile olan enfeksiyonlarda görülebilmektedir (9, 10). Ancak bu gibi durumlarda otopside özellikle jejunumda şiddetli hemojilere ve kan

pihtılarına rastlanılmaktadır. Bu olguda ise sadece kolon ve sekumda mukozal hemorajik lezyonlara rastlanılmıştır.

Şekil 1. Sağ karın duvarının ultrasonografik incelenmesinde kolonda saptanan genişleme

Şekil 2. Ultrasonografik olarak saptanan kolonik dilatasyonun görünümü

Şekil 3. Sekumda hemorajik lezyonlar

Sonuç olarak, her ne kadar bu olguda etiyoloji ortaya konulamamış olsa da, genç buzağılarda ani başlayan şiddetli sancı durumlarında özellikle karın bölgesindeki gerginlik durumlarında bağırsakların biran önce detaylı incelemelerinin yapılmasının, hatta deneysel olarak laparotomi işlemi yapılmasının hayat kurtarıcı olabileceği düşüncesine varılmıştır.

Kaynaklar

1. Naylor JM, Bailey JV. A retrospective study of 51 cases of abdominal problems in the calf: Etiology, diagnosis and prognosis. *Can Vet J* 1987; 28: 657-662.
2. Dreyfuss DJ, Tulleners EP. Intestinal atresia in calves: 22 cases (1978-1988). *J Am Vet Med Assoc* 1989; 195: 508-512.
3. Fubini SL. Surgical management of gastrointestinal obstruction in calves. *Compend Contin Ed* 1990; 12: 591-598.
4. Erin F. Abdominal disease in calves: A diagnostic challenge. *Large Anim Vet Rounds* 2002; 2: 1-5.
5. Keleş İ, Güneş V, Onmaz AC, ve ark. Bağırsaklarda patolojik vaziyet değişiklikleri. *Türkiye Klinikleri J Vet Sci Intern Med Spec Top* 2015; 1: 39-43.
6. İşler CT, Altuğ ME, Altuğ N, Motor S. Holştayn ırkı üç inekte sekum dilatasyonu, dislokasyonu ve torsiyonu. *F Ü Sağ Bil Derg* 2012; 26: 183-189.
7. Jones SL, Smith BP. Diseases of alimentary tract. In: Smith BP. (Editor). *Large Animal Internal Medicine*. 4th Edition, St Louis, Missouri: Mosby, Elsevier, 2009: 866-870.
8. Anderson DE. Intussusception, intestinal volvulus, rectal prolapse. In: Anderson DE, Rings DM. (Editors). *Food Animal Practice*. 5th Edition, St Louis, Missouri: Saunders, Elsevier, 2009, 118-128.
9. Abutarbush SM, Radostits, OM. Jejunal hemorrhage syndrome in dairy and beef cattle: 11 cases (2001 to 2003). *Can Vet J* 2005; 46: 711-715.
10. Ewoldt JM, Anderson DE. Determination of the effect of single abomasal or jejunal inoculation of *Clostridium perfringens* type A in dairy cows. *Can Vet J* 2005; 46: 821-824.